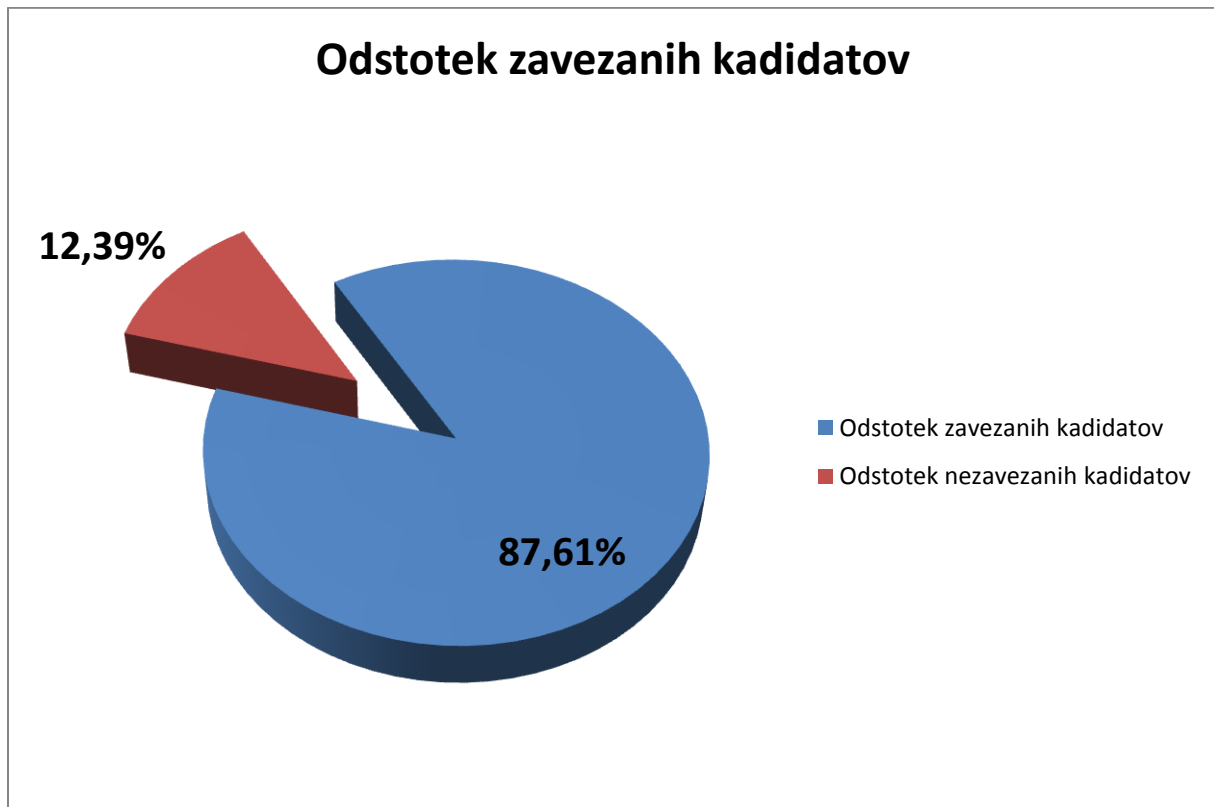

Analiza podpisovanja Zavez za boj proti korupciji

Z lastnim podpisom ali podpisom predstavnika stranke je zavezanih 990 oz. 87,61% kandidatov, kar ocenjujemo kot zelo dober rezultat, saj občutno presega podpisovanje zavez ob volitvah v Evropski parlament, ko je zavezo podpisalo 64,4% kandidatov. Rezultat je boljši tudi zaradi možnosti, da predsednik ali predstavnik stranke podpiše v imenu celotne liste kandidatov ter se s tem dodatno obveže, da bo vse kandidate obvestil o zavezi in od njih zahteval njeno spoštovanje. To možnost so namreč izkoristile vse stranke, ki so k zavezi pristopile. Možnost je bila na teh volitvah ponujena na idejo ene izmed strank ter naši oceni, da je tak način zaradi števila kandidatov organizacijsko lažje za vse vpletene strani.

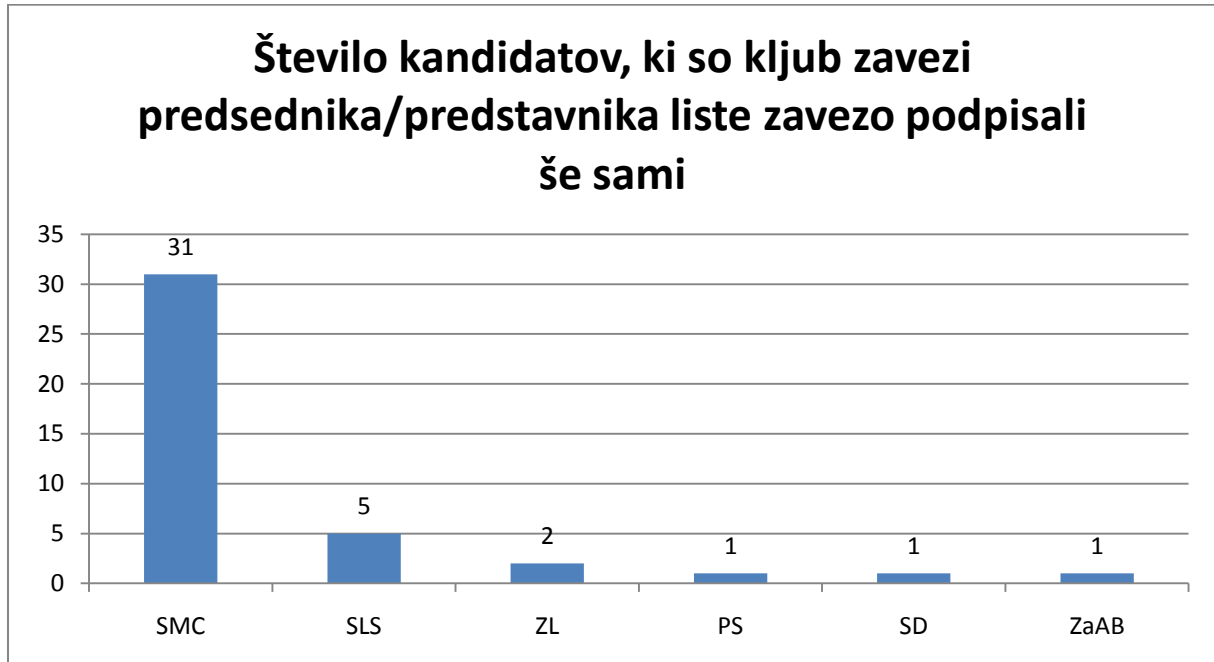

Liste so na spletu objavljene elektronske naslove dobile najavo zaveze 30.6. ter elektronsko sporočilo s pripeto zavezo dan kasneje. Vse stranke, ki se niso odzvale, so prejele naš klic 7.7. ter opomnik po e-pošti dan kasneje. Manjkajoče stranke smo še enkrat poklicali 10.7., na dan roka za prejem zavez.

Kljub temu k zavezi niso pristopile tri liste. Lista Enakopravni deželani - Naprej Slovenija je sicer prejela naše elektronsko sporočilo z zavezo, a je nanj odgovorila le s besedilom

programa stranke. Slovenska demokratska stranka se na noben naš poziv po elektronski pošti ni odzvala, na telefonski številki pa niso bili dosegljivi. Glede na velikost stranke, njeno prepoznavnost ter njen pričakovan rezultat na nedeljskih volitvah, obžalujemo, da se niso odzvali našim vabilom tudi tokrat. Predstavniki Liberalno gospodarske stranke je sicer izrazil strinjanje z zavezo in zagotavljal je, da jo je podpisal. Žal do roka njihove izjave nismo prejeli. Predstavniki Stranke humana Slovenija pa je edini, ki je zavrnil podpis, saj se mu podpisovanje zaveze ni zdelo smiselno pred izvolitvijo v Državni zbor. Izrazil je sicer pripravljenost, da Zavezo podpiše v primeru izvolitve. Stališče TI – Slovenia glede tega je, da volivcem in zainteresirani javnosti s to akcijo omogočamo vpogled v simbolno pripravljenost kandidatov in strank za boj proti korupciji in transparentnost delovanja, zato pošiljamo zaveze v podpis pred volitvami in jih takrat tudi objavimo. S tem skušamo zagotavljati, da ima volivec kar največ podatkov pred svojo odločitvijo.

Dodatno izpostavljamo še kandidate, ki so podpisali zavezo, kljub temu da je zavezo v imenu liste podpisal že predsednik ali predstavnik liste. Čeprav jim to ni bilo potrebno, je zavezo dodatno poslalo 41 kandidatov in kandidatk, prednjačili pa so člani Stranke Mira Cerarja.

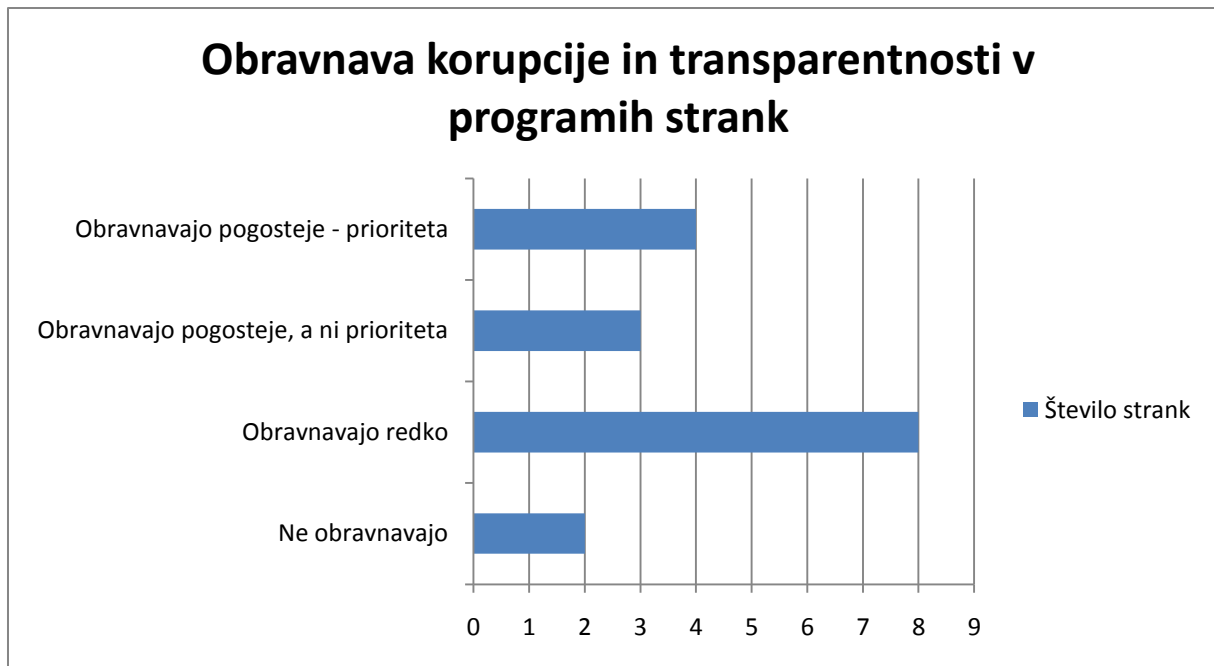
Pregled programov političnih strank objavljenih na spletu glede transparentnosti, integritete in boja proti korupciji

Povzetek ugotovitev

Pri analizi programov strank smo se osredotočili na to, kako obravnavajo področja korupcije, transparentnosti, preglednosti, integritete in klientelizma ter ali so ta področja v programih prednostna.¹ S tem smo želeli preveriti ali stranke v svojih programih sploh zavzamejo stališče do korupcije, transparentnosti in integritete, kako bi se spopadali s tovrstnimi problemi ter kakšno prednost dajejo tej problematiki.

Pregled programov pokaže, da tega področja v programu sploh ne obravnavata dve stranki: Enakopravni deželani – Naprej Slovenija in Stranka humana Slovenija. Nemalo list se s področjem ukvarja zelo omejeno, pomanjkljivo ali redko omenjajo iskane pojme, predvsem pa je opaziti, da se področje ne uvršča v prednostne naloge programa. V to skupino uvrščamo stranke DeSUS, Zeleni Slovenije, Pozitivna Slovenija, Piratska stranka, Slovenska nacionalna stranka, Koalicija Združena levica, Socialni demokrati ter Liberalno gospodarska stranka. V tretjo skupino smo uvrstili stranke, pri katerih se tematika pojavlja pogosteje kot v prejšnji skupini, a je del drugih prednostnih področij, zato ni razvidno ali poudarjeno, da je boj proti korupciji posebna prioriteta programa. Sem bi lahko uvrstili Stranko Mira Cerarja, Slovensko demokratsko stranko ter stranko Nova Slovenija – Krščanski demokrati. Štiri stranke v svojih programih boj proti korupciji in transparentnost omenjajo večkrat, predvsem pa jih od drugih loči dejstvo, da tej temi namenijo posebno pozornost oz. jo izpostavijo kot eno izmed prednostnih nalog stranke. Sem se uvrščajo Slovenska ljudska stranka (boj proti korupciji je ena izmed šestih temeljnih točk programa), Stranka Verjamem (sicer tema ni omenjena velikokrat, je pa eden izmed ukrepov, ki bi jih stranka uvedla nujno in prednostno že v 2014, boj proti korupciji v zdravstvu), Državljska lista (boj proti korupciji je ena izmed devetih prioritet programa) ter Zavezništvo Alenke Bratušek (omemba v uvodnem poglavju ter skoraj celotno poglavje o pravosodju in pravni državi namenjeno tej temi).

¹ V vseh programih smo najprej iskali ključne besede (korupcija, transparentnost, klientelizem, preglednost in integriteta) po korenih ter vsebinsko preučili dele in poglavja, v katerih so se ključne besede pojavljale. Dodatno smo pogledali tudi poglavja ali dele programov, ki so se ukvarjali s pravom, pravno državo, kriminalom ipd., predvsem tistih strank, pri katerih se ključne besede niso pojavljale pogosto.

Graf prikazuje razporeditev strank v štiri kategorije glede na to, kako njihovi programi obravnavajo področja korupcije, transparentnosti, preglednosti, integritete ali klientelizma.

Pri vseh strankah, ki obravnavano tematiko omenjajo, se do korupcije opredeljujejo ali boj proti korupciji uvrščajo med svoje prednostne naloge, je zaznati vsebinsko skopost. Pogosta je uporaba splošnih fraz, ki niso dovolj konkretne oz. nimajo razdelanih ciljev, predvsem pa je opaziti odsotnost sklicevanja na izsledke mnogih raziskav s tega področja ali pa priporočil, ki so jih izdale domače in mednarodne institucije (Zavezništvo Alenke Bratušek se sicer pri obravnavi področja kot edina stranka sklicuje na kakšen dokument ali priporočilo, ko omenja 15 tez senata KPK, čeprav ga omenja le splošno in ne vsebinsko). Pogrešamo predstavitel natančnejših ukrepov, ki bi bili ustrezno argumentirani ter bi bili v skladu z mednarodnimi standardi. Prepogosto se namreč stranke javno zavzemajo za transparentnost in ničelno toleranco do korupcije, a njihova dejanja tega ne odražajo. Treba je tudi poudariti, da nekatere predvidene dejavnosti in ukrepi političnih strank in kandidatov za vzpostavljajanje integritete, transparentnosti, odgovornosti kot predispozicija za uspešen boj proti korupcije ne ustrezajo mednarodnim standardom ureditve posameznega področja. Takšni ukrepi predstavljajo dodatno grožnjo in nikakor ne odražajo ukrepov, ki bi pozitivno vplivali na zmanjšanje korupcije Sloveniji.

Povzetek programov posameznih strank

1. Stranke, ki problematiko obravnavajo kot prioriteto

Slovenska ljudska stranka²

Stranka začne program s šestimi temeljnimi točkami oz. poudarki programa, med katerimi je v zadnji točki tudi Okrepljen boj proti korupciji, pri čemer v stranki obljublajo, da bodo sprejeli »vse ukrepe za vzpostavitev ničelne tolerance do korupcije«. Nato v obrazložitvah temeljnih točk v gospodarskem delu programa stranka zapiše mnenje, da z zmanjševanjem javne potrošnje in krčenjem večjih investicij manjšajo korupcijska tveganja. Pri ukrepih se stranka v programu zavezuje, da bi v zvezi s sistemom javnega naročanja poostrili sankcije na področju kršitev in korupcijskih tveganj ter poenostavili zakonodajo in jo tako naredili preglednejšo. Pri pojasnitvi šeste točke iz izhodišča dokumenta stranka še enkrat napiše, da bo vzpostavila ničelno toleranco do korupcije in klientelizma ter zagotovila usklajeno delovanje organov pregona (pri čemer je eden izmed naštetih organov tudi KPK).

Transparentnost program omenja pri vzpostavljanju kriterijev za uspešnost in vodenje državnih podjetij in javnih ustanov, pri vlogi sindikatov v procesu socialnega dialoga, transparentnost standardov javnih storitev, pri kazalnikih uspešnosti šolarjev, financiranju na področju vzgoje in izobraževanja ter visokega šolstva. Stranka se zavzema za ločitev javnega in zasebnega zdravstva, saj naj bi zdajšnja prepletenost ustvarjala nepreglednost znotraj sistema. Transparentnost je navedena tudi v delu, ki se ukvarja z državnim premoženjem, in sicer pri prodaji bank in zavarovalnic.

Stranka Verjamem³

V poglavju programa stranke Verjamem, ki govori o gospodarski rasti, je eden izmed navedenih ukrepov tudi preprečevanje systemske korupcije. Na tem mestu je navedeno, da bo stranka krepila obstoječe pravne in institucionalne okvirje, bolj dosledno izvajala postopke proti korupciji in pri njenemu preprečevanju, krepila družbeni pogled na korupcijo ter zahtevala strokovno in učinkovito opravljanje dela za področje pristojnih institucij. V

² Nov razvojni model Slovenije - Program SLS za volitve v Državni zbor Republike Slovenije 2014. Dostopno na: http://www.sls.si/wp-content/uploads/2014/06/program_SLS_02_objava.pdf.

³ Stranka Verjamem – Program. Dostopno na: <http://www.verjamem.si/index.php/program>.

naslednji točki se program zavzema za transparentno in gospodarno prodajo dokapitaliziranih bank, kar bi urejali z ustreznimi pravili in nadzorom.

V zaključku stranka poda niz ukrepov, ki bi jih uveljavili do konca leta 2014; eden izmed ukrepov pa je tudi »konec korupcije v zdravstvu«. Tu se stranka zavezuje k izboljšanju upravljanja bolnišnic, preprečevanju zlorab pri naročanju (večanje preglednosti pri naročanju), preprečevanju preskakovanja čakalnih vrst na podlagi osebnih poznanstev ter razmejitev med delom zdravnikov v javnem in zasebnem sektorju.

Stranka se prav tako zavzema za transparentnost med pripravo pogojev za investicije, za transparentnost socialnega sistema, delovanja bolnišnic, razdolžitve podjetij (skladno z zakonodajo EU), za večanje transparentnosti DUTB (bolj jasna strategija poslovanja in delovanja ter nadzor), transparentnosti pri privatizaciji podjetij v državni lasti ter postopkov v javni upravi. Tudi pri sistemu javnega naročanja se stranka v programu zavzema za enostavnejši, preglednejši in transparentnejši sistem javnega naročanja ter za bolj transparentno prodajo terjatev bank pod ustreznimi pravili. V stranki se zavezujejo k bolj preglednemu javnemu proračunu.

Državljska lista⁴

Stranka v začetku programa navede devet prioritet, pri čemer je pod osmo točko naveden boj proti korupciji in gospodarskemu kriminalu, nadaljevanje tega boja pa stranka obljublja tudi v povzetku programa. S prenovljenim sistemom javnega naročanja, ki naj bi bilo strokovnejše in transparentnejše, bi stranka zmanjšala korupcijska tveganja. Korupcijo bi zmanjšali tudi v zdravstvu, v katerem bi se lotili sistema »zvez in poznanstev« z zagotavljanjem enakopravnih možnosti za vse. Javno zdravstvo mora po mnenju stranke temeljiti na prosti konkurenci med izvajalci, saj naj bi tako dosegali večjo preglednost in kakovost zdravstva.

Z optimizacijo sistema bi se lotili težav pri črpanju in transparentnosti črpanja nepovratnih sredstev EU. Program opredeljuje tudi uvedbo jasnih meril državnega sofinanciranja projektov, ki bi državljanom omogočal transparentno spremljanje porabe državnih sredstev. NAKVIS-u bi stranka omogočala transparentno in neodvisno ocenjevanje in akreditiranje visokošolskih programov. Stranka še zapiše, da so za transparentnost in učinkovitost ustanov v javnem sektorju odgovorni upravni in nadzorni organi. Program opredeljuje tudi, da so za učinkovito gospodarstvo potrebni pregledni uradniški postopki, zaposleni v javnem sektorju

⁴ Ustvarjamo prihodnost – program DL. Dostopno na: <http://www.d-l.si/index.php?page=static&item=132>.

in sodstvu pa da so zavezani k preglednemu delovanju, z jasno osebno odgovornostjo in integriteto.

Zavezništvo Alenke Bratušek⁵

V programu stranke se v prvem poglavju, ki izpostavlja nekaj za stranko ključnih področij, pojavi omemba, da za sistemsko korupcijo ne bo milosti. V poglavju stranka trdi, da je vlada dosedanje premierke vzpostavila ničelno toleranco do korupcije. Največ je o korupciji zapisano v poglavju Pravosodje in pravna država (skoraj celotno poglavje namenjeno tej temi), v katerem v uvodu piše, da želi stranka s »spoštovanjem etičnih standardov in načel integritete ter nadaljnjim odločnim bojem proti korupciji« povrniti zaupanje ljudi v pravno državo ter da je edini način preprečevanja napak, ki so se dogajale v preteklosti, transparentnost pri upravljanju s premoženjem in z davkoplačevalskimi sredstvi. V stranki si želijo večje učinkovitosti in hitrosti preiskovalnih postopkov tožilstva pri pregonu korupcije in kriminala ter reformirati izobraževanje sodnikov in tožilcev. Stranka trdi, da je v času njenega vladanja sprejela program ukrepov za izpolnitev vseh 15 tez senata KPK, zagotovila dodatna sredstva za pregon korupcije in drugega organiziranega kriminala itd. ter v zaključku poglavja še enkrat poudari pomembnost boja proti korupciji.

Za transparentnost se stranka zavzame tudi pri upravljanju državnega premoženja, pri delovanju državne uprave (v zvezi z razvojem komunikacijskih infrastruktur) ter se s predlogom centralnega naročanja z upoštevanjem izsledkov računskega sodišča želi spopasti s korupcijo v zdravstvu.

2. Stranke, ki problematiko večkrat omenijo, a ni njihova prioriteta

Stranka Mira Cerarja (SMC)⁶

O korupciji program SMC govori izrecno le na področju športa, pri čemer se stranka opredeljuje za uvedbo mehanizmov proti vsem oblikam zlorab (poleg korupcije sta opredeljena še doping in nasilje). Večkrat je omenjena transparentnost, in sicer na področju visokega šolstva v zvezi s financiranjem ter merili za akreditacijo programov, raziskav (glede postopkov ter kariernega razvoja raziskovalcev), športa (transparentnost sistema delovanja in

⁵ Program - Abeceda solidarnosti Zavezništva AB. Dostopno na: <http://www.alenkabratussek.si/program/>.

⁶ Program SMC. Dostopno na: http://www.mirocerar.si/images/Dokumenti/Program_SMC.pdf.

športnih organizacij), javnega zdravstva (transparentnost javnega naročanja), bank in zavarovalnic (transparentnost delovanja finančnih ustanov, aktivni nadzor transparentnost delovanja DUTB ter SDH ter transparentnost pri izboru članov uprav in nadzornih svetov) in javne uprave (transparentnost njenega delovanja ter kriterijev odgovornosti in napredovanja v njej). Stranka se zavzema tudi za pregleden način podeljevanja socialnih pomoči ter preglednost okoljske in gradbene zakonodaje. Na področju političnega sistema je omenjen dvig transparentnosti dela države, transparentnost delovanja političnih ustanov ter vzpostavitev transparentnega sistema sodelovanja s civilno družbo. Na področju varnosti pa se stranka zaradi transparentnosti zavzema za uvedbo centralnega sistema javnega naročanja ter transparentnost in strokovnost pri karierni poti zaposlenih.

Na spletni strani stranke smo našli zapis, da je SMC 8. 7. organiziral okroglo mizo na temo gospodarstva in korupcije.

Slovenska demokratska stranka

V splošnem programu stranke⁷ se stranka korupcije dotika v točki 24, kjer stranka vidi tveganje za korupcijo v prepletenosti gospodarstva in politike, proti kateri se izreka, ter predlaga liberalizacijo trga, s katero bi se borili proti netransparentnosti in monopolom. Prav tako se v 19. točki stranka zavzema za transparentnost na političnem področju.

V aktualnem volilnem programu⁸ stranka izpostavlja nizko stopnjo korupcije kot enega izmed načinov doseganja zastavljenih ciljev. Prav tako stranka zaznava opozorila o klientelizmu in korupciji pri nepremičninah, gradbeništvu in prostorskem načrtovanju, ki ju želi sankcionirati. Stranka se zavezuje k transparentnemu postopku prenosa slabih terjatev na slabo banko. Kot eno izmed rešitev na področju gospodarstva vidi transparentnost pri pridobivanju poslov prek javnih naročil (npr. vsi prijavljeni na javni razpis naj bi razkrivali lastniško strukturo podjetja), na področju pravne države pa javnost vseh sodnih vpisnikov in sodnih postopkov, ki naj bi vnesla transparentnost v sodstvo. Načeli transparentnosti in pravičnosti bi stranka uvajala na področje visokega šolstva ter se zavzemala za preglednost na pokojninskem področju, področju socialnih prejemkov in nakupih v zdravstvu.

⁷ Program SDS. Dostopno na: <http://www.sds.si/menu/5>.

⁸ 10+100 za pravičnost, delovna mesta in razvoj. Program SDS za Slovenijo 2012-2015. Dostopno na: <http://www.sds.si/file/2012/8/vsi-volilni-programi-sds/2012%20-%202015%20PROGRAM%20ZA%20SLOVENIJO.pdf>.

Nova Slovenija – Krščanski demokrati

V volilnem programu stranke⁹ je korupcija omenjena v delu, ki govori o reorganizaciji tožilskega dela, pri čemer je zapisano, da se morajo sumi najhujših kaznivih dejanj s tega področja obravnavati prednostno.

Stranka se v programu zavzema tudi za transparentno delovanje kulturnih ustanov (tudi ministrstva za kulturo), transparentnost izračuna koncesijskih dajatev za kmetijska zemljišča in gozdove, preglednejšo prodajo lesne mase, financiranje visokošolskih ustanov ter učinkovito in pregledno delovanje javnega sektorja (mestoma javne uprave) s transparentnim nagrajevanjem uspešnosti uslužbencev. Pri izboru diplomatov in uslužbencev zunanjega ministrstva stranka poudarja krepitev profesionalnosti in osebne integritete.

Prav tako se v temeljnem programu¹⁰ stranka zavzema za pregledna merila pri podeljevanju sredstev občinam. Prav tako bi večjo preglednost zagotavljali z zakonom o enotnih socialnih transferjih. Program navaja še pomembnost preglednosti porabe sredstev v javnem zdravstvu ter sprejemanju odločitev na ravni EU (porazdelitev pristojnosti med ravnmi).

3. Stranke, ki problematiko omenjajo redko

Piratska stranka Slovenije¹¹

Piratska stranka Slovenije v svojem programu izrecno ne omenja korupcije oz. boja proti njej. Se pa v tretji točki svojega programa zavzemajo za transparentno delovanje države, ki je po njihovem mnenju »pogoj za neodvisno, pošteno in načelno delovanje politike ter države v interesu vseh prebivalcev«, transparentnost pa želijo doseči z izkoriščanjem možnosti informacijske tehnologije. V delu, ki se dotika primanjkljaja, je za njegovo zmanjšanje kot rešitev navedena transparentnost porabe proračunskih uporabnikov, podobno pa se v ekonomskem delu stranka zavezuje k zagotavljanju transparentnosti javnih financ.

⁹ Volilni program Nsi 2011-2015. Vrnimo upanje Sloveniji! Dostopno na: <http://www.nsi.si/assets/files/pdf/Volitve%202011/Volilni%20program%20NSi%202011%20-%202015%20internet.pdf>.

¹⁰ Temeljni program – Blizu Ljudem. Dostopno na: <http://www.nsi.si/assets/files/Temeljniprogram%20Blizuljudem.pdf>.

¹¹ Program. Dostopno na: <http://piratskastranka.si/program/>.

Slovenska nacionalna stranka¹²

V programu stranke je boj proti korupciji naveden v razdelku Pravosodje, v katerem se stranka zavzema za pospeševanje odvzema nezakonito pridobljenega premoženja (tudi iz naslova korupcije), omejitev pristojnosti, po njihovem netransparentnega DURS-a ter ukinitvev KPK v današnji obliki. Stranka se v poglavju Delo, družina in socialne zadeve zavzema za transparentnost pri porabi sredstev v okviru Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij ter v poglavju Obramba zavzame pozitivno stališče do transparentnosti pri nakupu vojaške opreme. Opredeljena je tudi preglednost pri pokojninskem sistemu.

Zeleni Slovenije¹³

Korupcije program stranke ne omenja. Mestoma se stranka opredeljuje za transparentnost, ki je po zapisu v poglavju Evropa in demokracija osnovna zakonitost delovanja stranke. Stranka bi si prav tako prizadevala za večjo transparentnost vseh političnih akterjev v Sloveniji. Na področju EU se stranka v programu zavzema za preglednost postopkov znotraj evropskega parlamenta, na področju Globalna solidarnost pa stranka ugotavlja pomanjkanje transparentnosti pri trgovinskih sporazumih. Prav tako se stranka zavzema za transparentnost pri določanju cen zdravil.

DeSUS¹⁴

Program stranke korupcije izrecno ne omenja. Stranka se v programu zavzema za nadaljevanje prakse finančnega načrtovanja na ZPIZ (jasno razvidni glavni prihodki in odhodki), kar naj bi omogočalo transparentno finančno poslovanje ZPIZ. Prav tako se na področju zdravstvenih storitev stranka zavzema za večjo preglednost ponujenih storitev.

¹² Aktualizirana programska izhodišča SNS pred volitvami v Državni zbor RS 2014. Dostopno na: <http://www.sns.si/volitve14dz/program2014/>.

¹³ Program. Dostopno na: <http://www.zeleni.si/o-stranki/program/>.

¹⁴ Program stranke. Dostopno na: http://desus.si/?page_id=915.

Koalicija Združena levica¹⁵

Odnos do korupcije lista opredeli v poglavju Neposredna demokracija in preobrazba države, pri čemer bi se lista s tem pojavom spopadala z demokratizacijo državnih aparatov in družbenih skladov »po načelih samoupravljanja ter neposredne in delegatske demokracije« oz. s t. i. odprtim upravljanjem. S klientelizmom pri kadrovanju v podjetjih v lasti države bi se lista spopadala s podreditvijo teh podjetij in SDH-ja nadzoru državljanov in zaposlenih. Program opredeljuje zvezo NATO kot gojišče korupcije, zato se lista zavzema za izstop iz te zveze.

Koalicija se zavzema tudi za transparentnost v skupnosti pri vzajemnih družbah. Za izboljšanje preglednosti delovanja institucij v javnem sektorju se lista zavzema za prehajanje na odprtokodne informacijske in programske rešitve.

Pozitivna Slovenija

Program stranke za letošnje volitve¹⁶ ključnih besed ne omenja. Obširnejši program¹⁷ korupcijo omenja kot enega izmed negativnih plati kapitalizma. V poglavju Soodločanje se stranka zavzema za preglednejšo demokracijo znotraj strank.

Socialni demokrati¹⁸

Program stranke korupcije in klientelizma ne omenja. Transparentnost poslovanja gospodarskih in javnih subjektov je po mnenju stranke prvi pogoj za uspešen gospodarski razvoj, prav tako se program zavzema za transparentnost strank ter »transparentnost, preglednost, strokovnost in avtonomnost delovanja javne uprave, demokratično izvoljenih organov in političnih voditeljev«. Program se zavzema tudi za preglednost pravnega,

¹⁵ Pot v demokratični ekološki socializem – Strategija ZL. Dostopno na: <http://zdruzena-levica.si/images/program.pdf>.

¹⁶ Pošteno je obljubljeno izpolniti. Dostopno na: http://www.pozitivnaslovenija.si/uploads/attachment/2014-07-04-16-02-22_VOLILNI-PROGRAM.pdf.

¹⁷ Temeljna listina PS – Slovenija 2020. Dostopno na: http://www.pozitivnaslovenija.si/uploads/attachment/Temeljna_listina_Slovenija_2020_1.pdf.

¹⁸ Pravičnost! Za Slovenijo v vrhu sveta. Program SD. Dostopno na: <http://www.socialnidemokrati.si/wp-content/uploads/2013/08/Program-SD-Za-Slovenijo-v-vrhu-sveta-9-kongres-06-07-2013.pdf>.

upravnega in političnega sistema na več ravneh (lokalna samouprava, socialne pravice, lastninska struktura podjetij).

Liberalno gospodarska stranka

Stranka se v krajši različici programa¹⁹ med drugim zavzema za transparentno privatizacijo. V daljši različici²⁰ to zapišejo še enkrat, dodajo pa, da se stranka zavezuje k spodbujanju javno-zasebnih partnerstev brez koruptivnih navez. V ukrepih za davčni sistem pa program predvideva ukinitvev subvencij, saj so te po mnenju stranke podvržene korupcijskim tveganjem. V pravnem delu se stranka zavzame za ostrejšše kazni pri gospodarskem kriminalu, goljufijah ipd.

4. Stranke, ki problematike v programu ne obravnavajo

Enakopravni deželani – Naprej Slovenija²¹

Kot skupna lista nimajo objavljenega programa, na spletu pa je mogoče zaslediti le spletno stran stranke Naprej Slovenija, ki v svojem besedilu nima omenjenih ključnih besed ter se s tem področjem ne ukvarja.

Stranka Humana Slovenija²²

Program stranke v svojem besedilu nima omenjenih ključnih besed ter se s tem področjem ne ukvarja.

¹⁹ Program stranke LGS. Dostopno na: <http://www.lgs.si/o-nas/program>.

²⁰ Programski poudarki. Dostopno na: <http://www.lgs.si/o-nas/programski-poudarki>.

²¹ Temeljni cilji in razvojni program politične stranke Naprej Slovenija. Dostopno na: http://www.naprejslovenija.si/txt/SOS-program_pol-stranke.htm.

²² Volilni program stranke. Dostopno na: <http://stranka-humana-slovenija.blogspot.com/>.